

Beszámoló az MTSZ Barlang Bizottság tevékenységéről

Barlangi túrara a természetjárók többsége megy időnként, azoknak a természetbarátoknak a száma, akik rendszeresen járnak barlangokba mintegy ezer főre tehető. Ez utóbbiak többsége a nagyobb természetbarát egyesületek barlangász szakosztályaiban, barlangkutató csoportjaiban tömörül. Az MTSZ Barlang Bizottsága ezek tevékenységének koordinálása mellett az országos rendezvényekre, a technikai és biztonságtechnikai oktatásra, a barlangi túravezető képzésre, a barlangi mentés feltételeinek biztosítására, valamint a hazai és nemzetközi kapcsolatok ápolására összpontosítja figyelmét.

Szervező tevékenység

A barlangi túrák és versenyek szervezése a szakosztályok és szakcsoportok feladata, e tevékenységüket az országos bizottság koordinálja. Országos barlangász rendezvényre két ízben kerül sor évente, ezek rendezésében Bizottságunk a barlangkutató országos szakmai szervezetével, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal működik együtt. Minden év júniusában szervezzük meg a barlangászok országos vándorgyűlését, a Barlangnapot, amely évről-évre az ország más-más karsztvidékén kerül megrendezésre, és annak keretében az ország különböző tájairól összegyűlt barlangászok megismerhetik túráik során annak a vidéknek a barlangjait. Tavaly a Pál-völgyi-barlang fölfedezésének 100. évfordulója alkalmából Budapesten szerveztük meg ezt a nagy találkozót, ez év júniusában pedig a Kab-hegyen, ahol az ország barlangászaival a Bakony barlangjaival ismerkedhettek. Ősszel, minden év október végén kerül sor a barlangászok országos szakmai találkozójára, ahol az egyes csoportok előadásokban, dia- vagy videofilmek vetítésével szemléltetve számolnak be hazai és külföldi barlangtúráikról, barlangkutatójaikról, újabb szakmai eredményeikről. Tavaly Székesfehérváron került sor erre, ez év októberében pedig Tapolcán rendezzük meg.

Oktatási tevékenység

A barlangok bejárásához szükséges alapfokú technikai és biztonságtechnikai ismereteket a Budapesti Szövetség Barlang Bizottsága, valamint a nagyobb egyesületek barlangász szakosztályai, illetve csoportjai által szervezett alapfokú tanfolyamok keretében oktatják. A magasabb szintű technikai és biztonságtechnikai oktatás, valamint a barlangi túravezető és barlangi kutatásvezető képzés – a Környezetvédelmi Minisztérium vonatkozó rendelete értelmében, a rendeletben előírt tematika szerint – egységes tanfolyamok keretében történik. Az évente egyszer központilag megrendezett tanfolyam során a technikai és biztonságtechnikai, valamint barlangi túravezetői tárgyak oktatásáról Bizottságunk és a Barlangi Mentőszolgálat gondoskodik, az elméleti tárgyak és a kutatásvezetés ismeretanyagának előadóit a Barlangkutató Társulat biztosítja.

Barlangi mentés

A barlangok bejárása a hozzá nem értők számára veszélyes vállalkozás, de a természetbarát szervezetek keretei között, biztonságos barlangjáró felszereléssel, valamint tapasztalt barlangi túravezetők vezetésével lebonyolított túrák biztonságosak, azonban baleset még tapasztalt barlangással is történhet. A barlangban történt balesetek sérültjeinek felszínre mentése speciális hozzáértést, nagy tapasztalatot és különleges felszerelést igényel. Ezekkel a feltételekkel Magyarországon egyedül a Bizottságunk mellett működő Magyar Barlangi Mentőszolgálat rendelkezik, amelynek nemzetközi viszonylatban is elismert és nagyra becsült személyi állománya és orvos-csoportja immár több mint négy évtizede a hazánkban előfordult legbonyolultabb barlangi mentéseket is sikeresen megoldotta. Itt most csak a 2002. évi két nagyszabású barlangi életmentésre emlékeztetek. Az egyik

az Esztramos-hegyi Rákóczi-tavasbarlangban bennrekedt könnyűbűvár balesete volt, amikor mentőszolgálatunknak a fiú életéért folytatott öt napos harcát az egész ország aggódva figyelte és sikeres kimentése után mentőszolgálatosainknak a köztársasági elnök és a kormány köszönetét és elismerését fejezte ki. A másik nehéz életmentésre Romániában, a Bihar-hegység egy bonyolult barlangjának mélyén került sor, ahol egy nyíregyházi magyar természetbarát barlangászunk szenvedett súlyos balesetet. Ezt a nehéz feladatot is sikerrel oldották meg barlangi mentőszolgálatosaink. A legutóbbi beszámolóink óta eltelt másfél évben Magyarországon szerencsére nem fordult elő súlyosabb barlangi baleset, a kisebbeket mentőszolgálatunk ez időszakban is sikerrel megoldotta. A szolgálat költséges felszerelésének pótlását és kiegészítését az országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságtól pályázat útján nyert pénzből biztosítottuk.

Hazai kapcsolatrendszer

Bizottságunk folyamatos kapcsolatot tart a Környezetvédelmi Minisztériummal, annak keretén belül az Országos Természetvédelmi Hivatallal és annak Barlangtani Osztályával, valamint azon Nemzeti Parkok igazgatóságával, amelyeknek területéhez karsztvidékek tartoznak, továbbá a minisztérium jogi főosztályával, különösen az oktatási rendszer szabályozását illető kérdésekben. Kapcsolatot tartunk a Belügyminisztériummal, a rendőri szervekkel, a Polgári Védelem országos és budapesti parancsnokságával, valamint a Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal, ez utóbbiakkal különösen a barlangi mentések ügyében. Az Országos Rendőr-főkapitánysággal éppen a múlt hónapban újítottuk meg együttműködési megállapodásunkat. A társadalmi szervezetek közül legfontosabb partnerünk a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, amellyel rendszeresen együttműködünk az oktatás szervezésében és bonyolításában, valamint az országos rendezvények során is.

Külföldi kapcsolatok

A magyar barlangász szervezetek, köztük Bizottságunk képviselői is részt vettek négy évtizeddel ezelőtt a barlangászok nemzetközi csúcsszervének, a Nemzetközi Szpeleológiai Uniónak megalapításában, amelynek négyévenként megrendezett kongresszusain is rendszeresen képviseltetjük magunkat, így a múlt hónapban Athénben is. Részesei voltunk a Barlangi Mentők Nemzetközi Szervezetének megalapításában is, amelynek vezetésében is szerepet kaptunk (a Magyar Barlangi Mentőszolgálat megszervezője hosszú időn át főtitkára, majd elnöke volt, jelenleg tiszteletbeli elnöke a nemzetközi szervezetnek). Ennek a kongresszusain és tapasztalatcsere rendezvényein is rendszeresen részt vesznek és ez évben is részt vettek mentőszolgálatosaink. Számos ország barlangászaival és azok szervezeteivel tartunk fenn hagyományosan jó kapcsolatokat. A Barlangi Mentőszolgálat évek óta eredményesen együttműködik a szlovákiai barlangi mentőkkel. Ez év elején pedig együttműködési megállapodást kötöttünk a Romániai Barlangi Mentőszolgálattal is, amelynek több tagja már részt is vett a mi mentőszolgálatunk ez év tavaszi mentési gyakorlatán, és a múlt héten érkezett tőlük a mieink számára meghívás az ő őszi barlangi mentési gyakorlatukra. Rendszeresen járnak át barlangászaink túrázni és kutatni a szomszédos és közeli országokba, Ausztriába, Szlovákiába, Romániába, Olaszországba és szerveznek közös túrákat, meg kutatótáborokat is az ottani barlangászokkal. Egy évtized óta, többnyire kétévenként, cserekapcsolat keretében, Bizottságunk szervezésében rendszeresen részt vesznek barlangkutatóink a francia barlangász iskola túravezetői és mentésszervezői tanfolyamain és fogadunk cserébe francia barlangászokat hazai kutatótáborainkban.

Budapest, 2005. szeptember 1.

Dr. Dénes György
az MTSZ Barlang Bizottság elnöke